

Nr 393

Av herr Ekdahl m. fl., om vissa ändringar i grunderna för egnahemslån.

I proposition nr 1, Kapitalbudgeten, bil. 26, sid. 9—10, framhåller Kungl. Maj:t såsom lämpligt, att viss nedsättning av de generella subventionerna tillämpas beträffande bostadshus, som komma att färdigställas tidigast den 1 april 1956. Kungl. Maj:t anhåller därför bl. a. om bemyndigande att i enlighet med antydda regel minska den räntefria stående delen av egnahemslånet från 8 000 kronor till 6 000 kronor samt dels att den allmänna regeln i fråga om ombyggnad av en- och tvåfamiljshus ändras dithän, att den räntefria stående delen ej får överstiga 25 % av belåningsvärdet i stället för såsom f. n. gäller 30 %.

Såsom motivering för denna framställning anser sig Kungl. Maj:t kunna hänvisa till att en tendens till sjunkande byggnadskostnader synes föreligga, dels rent prismässigt sett, dels med hänsyn till rationaliserade bygghetoder och till förbilligade hustyper. Dessutom anser Kungl. Maj:t även reallöneutvecklingen böra tillmätas betydelse vid prövning av subventionsfrågan.

I sin diktamen till statsrådsprotokollet medger dock föredraganden, att utsikterna beträffande byggnadskostnadernas framtida förändringar f. n. äro osäkra.

Det kan under sådana förhållanden knappast anses motiverat att lämna Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet, vilka vittnesbörd man än kan få fram ur den allmänna statistiken beträffande material- och arbetskostnader vid byggen och vilka (mer eller mindre lokalt betonade) experiment som än må praktiseras beträffande mindre kostsamma bygghetoder och billiga hustyper. Då torde den väsentliga delen av de många ute i landet, som ha anledning att ägna dessa problem ett personligt intresse, knappast ha någon känsla av lättnad beträffande egnahemsbyggandets ekonomiska problem. De familjer på landsbygden eller i våra mindre tätorter, för vilka egnahemsbygget har mest att betyda, torde inte heller f. n. ha eller under närmaste tiden kunna väntas få någon egentlig förnimmelse av den höjda levnadsstandard, som enligt propositionens motivering bör utgöra en av bedömningsgrunderna vid prövning av frågor rörande byggnadssubventionerna.

Hur tidsbegränsad den ifrågasatta fullmakten än är, då den avser bara sista fjärdedelen av nästkommande budgetår, kan dock ett förverkligande av densamma innebära ett onödigt irritationsmoment. När det gäller landsbygden eller en mindre tätort utgör, såsom ofta betonats, ett egnahemsbygge i de flesta fall den lånesökandes enda alternativ för anskaffande av bostad. Äsyftade befolkningsinslags inställning till och planering för lösandet av sitt personliga bostadsproblem bör icke förryckas genom en mer eller

mindre panikartad iver att handla snabbt och kanske för snabbt, en risk som den till 1 april 1956 ifrågasatta spärren skulle kunna medföra.

Det kan från olika utgångspunkter alltså anses onödigt och olämpligt att riksdagen ger Kungl. Maj:t det ifrågasatta bemyndigandet. Riksdagen bör icke heller f. n. biträda Kungl. Maj:ts förslag att den allmänna regeln i fråga om ombyggnad av en- eller tvåfamiljshus ändras dithän att den räntefria stående delen av lånet ej får överstiga 25 %.

Ett sådant ställningstagande från riksdagens sida torde emellertid lämpligen böra förbindas med vissa ändringar i nu gällande bestämmelser beträffande de allmänna subventionerna i samband med egnahemslånet.

Fortsatt subvention i form av räntefri stående del av egnahemslån till ett belopp av 8 000 kronor bör utgå endast i de fall då lägenhetsytan icke överstiger 115 m².

Om lägenhetsytan överstiger 115 men icke 130 m² må denna subvention utgå med 4 000 kronor.

Undantag från sistnämnda bestämmelse må dock, i enlighet med f. n. tillämpad praxis, kunna medges i fråga om vissa barnrika familjer och i fråga om jordbruksegnahem. Beslut om sådant undantag bör för säkrande av enhetlig tillämpning fattas av bostadsstyrelsen.

Fattar riksdagen beslut på i motionen föreslagna grunder, torde man kunna ha rätt att räkna med ungefär samma belastning av statsbudgeten, som fallet skulle bli vid beslut i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Med stöd av det ovan anförda föreslås att riksdagen måtte besluta

1. dels förklara sig icke beredd att f. n. lämna Kungl. Maj:t bemyndigande till sänkning av den räntefria stående delen av egnahemslånet,

2. dels avslå Kungl. Maj:ts förslag om ändring av den allmänna regeln i fråga om ombyggnad av en- eller tvåfamiljshus dithän att den räntefria stående delen av lånet icke må överstiga 25 %,

3. dels företaga sådana ändringar av gällande bestämmelser angående den räntefria stående delen av egnahemslånet att densamma fastställas till a) 8 000 kronor då lägenhetsytan icke överstiger 115 m² samt b) till 4 000 kronor då lägenhetsytan överstiger 115 men icke 130 m² — med rätt dock för bostadsstyrelsen att i enlighet med f. n. tillämpad praxis meddela dispens, när det gäller vissa barnrika familjer eller jordbruksegnahem,

4. dels att det må ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda sådana övergångsbestämmelser att den som före 1 juli 1955 ingivit ansökan om egnahemslån icke må komma i ur subventionssynpunkt sämre belägenhet än f. n. gällande bestämmelser innebära.

Stockholm den 26 januari 1955

Thorvald Ekdahl

Eric W. Johanson

Erik Brandt

Eric Karlsson

Arvid Andersson

Gunnar Engkvist